

at blot en enkelt vingetank springer læk, vil således være på ca. 8–9.000 tons.

Tabel 5. Olieudslip fra skibe i danske farvande 1973–78:

Udsluppet mængde	Antal uheld
Under 10 tons	5
10-99 tons	9
100-999 tons	3

Gentagne olieudslip kan give anledning til opbobling af tungtnedbrydelige giftige oliekomponenter i sedimenterne (bundaflejringerne) med risiko for biologiske skader og gradvis ændring af den økologiske balance til følge.

Større olieudslip i lavtvandsområder kan forårsage massedrab på fisk og hvirvelløse dyr, mens en indlejring af olien i sedimentet vil kunne give kroniske skader og eventuel olieafsmag på fisk og skaldyr over en længere periode. Selv relativt små oliespild i områder med masseforekomst af søfugle kan i vinterhalvåret erfaringsmæssigt kræve betydelige tab af fugle, og blot middelstore udslip kan under uheldige omstændigheder føre til massedrab. Som eksempel kan nævnes det svenske tankskib Thuntank 3's grundstødning ved Hatter Barn i januar 1979. Havariet medførte et udslip på ca 400–500 tons olie, hvad der førte til at over 50.000 fugle døde som følge af olietilsøling.

Som det fremgår af konklusionen i den ovennævnte rapport »Olieforurening i det marine miljø« har marine organismer tilbøjelighed til at koncentrere olieforbindelser i forhold til det omgivende vand, og det kan ikke med sikkerhed udelukkes, at opbobling af oliekomponenter kan finde sted i fødekæderne. Især i kronisk olieforurenede områder er der risiko for forurening af levnedsmidler i form af afsmag og eventuel optagelse af sundhedsmæssigt betænkelige stoffer, f.eks. er en række østersbanker ødelagt i adskillige år fremover ved AMOCO CADIZ forlis i 1978. Olieudslip på åbent hav har derimod generelt ringe tilbøjelighed til at forårsage olieafsmag. På grund af olies komplicerede kemiske sammensætning er det ofte vanskeligt at vurdere den levnedsmiddelhygiejniske betydning af olieforurenede levnedsmidler, men der er grund til at være opmærksom på især de såkaldte polycykliske aromatiske hydrocarboner (PAH), da flere af disse forbindelser kan være kræftfremkaldende.

Endelig medfører olieudslip skader på væsentlige rekreative værdier i form af tilsøling af strande

med deraf følgende udgifter til strandsanering. Ved den ovennævnte grundstødning ved Hatter Barn endte ca. 100 tons olie på strandene, hvilket betød udgifter til sanering på over 400.000 kr. Under uheldige omstændigheder vil udgifterne imidlertid blive mangedoblet. Udgifterne til strandsanering på den svenske østkyst efter et tankskibsforlis i foråret 1979, anslås af de svenske myndigheder at ville beløbe sig til mellem 50 og 100 mill. sv. kr.

Andre skadelige stoffer og materialer.

Forurening med olie har hidtil været den form for forurening, der har påkaldt sig den største opmærksomhed. Imidlertid udgør transporten af andre skadelige (kemiske) stoffer også en væsentlig trussel mod havmiljøet. Transporten har, som tabel 3 viser, været stærkt stigende, men det er ikke muligt blot tilnærmelsesvis at angive, hvor store mængder af disse stoffer, der ender i havet enten som følge af ulykker eller som følge af udledning i forbindelse med tankvask o.lign. F.eks. vil de mulige skadevirkninger af et havari ofte kunne sidestilles med eller have større miljøskadelige virkninger end dumpning, og det må understreges, at for adskillige af de stoffer, der transporteres i bulk eller i emballeret form, vil der kun helt undtagelsesvis og under meget kontrollerede former kunne gives tilladelse til dumpning.

Som eksempler på forskellige typiske følger af udslip af skadelige stoffer, der transporteres i betydelige mængder, kan nævnes udslip af ammoniak (28 pct. vandig opløsning) og af visse blyforbindelser, der anvendes som tilsætningsstoffer til benzin og andre motorbrændstoffer (tetramethylbly eller tetraethylbly). Ammoniak har en alvorlig akut giftvirkning på dyr og planter, og et større udslip vil kunne medføre, at store mængder fisk dræbes. Når fortynding har fundet sted, er giftvirkningen imidlertid ringe og langtidseffekten derfor begrænset. Tetramethylbly og tetraethylbly har ligeledes en alvorlig akut giftvirkning, men samtidig er de langsomt nedbrydelige, og da de to nævnte blyforbindelser ophobes i havets fødekæder, vil et sådant udslip derfor have en betydelig langtidseffekt. En liste over farlige flydende stoffer, der transporteres i bulk, klassificeret efter deres farlighed for havmiljøet findes i bilag A, s. 118–122 (MARPOL-konventionen, bilag II, tillæg II, jfr. tillæg I).

Endelig kan de måske mindre alvorlige men ikke desto mindre generende skadevirkninger fra kloakspildevand og affald fremhæves. Især på den jyske vestkyst driver betydelige mængder af affald, herunder især plastaffald, hvert år ind på kysten,